

MIKÄ LUX-ELOKUVAPALKINTO ON?

Vuonna 2007 perustettu LUX-palkinto on Euroopan parlamentin vuosittain myöntämä elokuvapalkinto. Palkinnon tavoitteena on edistää julkista keskustelua EU:sta ja sen politiikoista ja tukea eurooppalaisten (yhteis) tuotantojen levitystä unionissa. Juuri levitys on eurooppalaisen elokuvan ongelma, jota kielimuuri vielä pahentaa. LUX palkinnolla pyritään korjaamaan tilannetta.

Palkinnon ansiosta suuren yleisön nähtäväksi on saatu eurooppalaisia elokuvia, kun palkinnolla on tuettu elokuvien tekstitystä ja levitystä. LUX palkinnon avulla Euroopan parlamentti edistää kulttuurista monimuotoisuutta ja auttaa rakentamaan siltoja eurooppalaisten välille.

MIKÄ LUX FILM DAYS TAPAHTUMA ON?

LUX FILM DAYS elokuvapäivillä esitetään syksyisin kolme LUX palkinnon loppukilpailuun päässyttä elokuvaa 24 kielellä 28 EU maassa. LUX FILM DAYS tapahtuma on osa LUX-elokuvapalkintoa, ja sitä varten kolme loppukilpailuelokuvaa tekstitetään Euroopan unionin 24 viralliselle kielelle. Tarkoituksena on tuoda eurooppalaisen elokuvan moninaisuus ja rikkaus mahdollisimman monen eurooppalaisen ulottuville sekä herättää keskustelua vuoden 2013 LUX-palkinnosta kilpailevien elokuvien esiin nostamista

aiheista. Elokvien aiheet ovat yhteisiä meille kaikille, ne kertovat tarinoitamme, koskettavat tunteitamme ja käsittelevät meille kaikille tuttuja asioita.

MITEN ELOKUVAT VALITAAN?

Elokuvat valitsee elokuva-alan asiantuntijoista koostuva valintalautakunta. Sen valitsevat kolme elokuvaa ovat virallisia palkintoehdokkaita.

Voittajan valitsevat ja palkinnon myöntävät Euroopan parlamentin jäsenet, tänä vuonna 11. joulukuuta.

MIKÄ YLEISÖN SUOSIKKI ON?

Yleisöpalkinto annetaan yleisön suosikkielekuvalle tai -aiheelle. Voit äänestää suosikkiasi parlamentin verkkosivustolla, sivustolla luxprize.eu tai Facebookissa ja esittää kommenttisi. Yleisöäänestyksen tulos julkistetaan Karlovy Varyn kansainvälisillä elokuvafestivaaleilla kesä–heinäkuussa 2014. Tämä päättää yhden LUX-palkintokierroksen, jonka jälkeen käynnistyy uusi, kun julkistetaan vuoden 2014 kymmenen uutta LUX-palkintoehdokasta.

EUROOPAN PARLAMENTTI

LUX-PALKINTO

ESITTÄÄ KULTTUURIN MONET MUODOT

THE
SELFISH
GIANT
CLIO BARNARD

KATSELE,
KESKUSTELE
JA ÄÄNESTÄ

@luxprize
#luxprize

WWW.LUXPRIZE.EU

LUX FILM DAYS
KOLME ELOKUVAA | 24 KIELTÄ
28 EUROOPAN MAATA
WWW.LUXPRIZE.EU

THE SELFISH GIANT

Ohjaaja: Clio Barnard
Alkuperämaa: United Kingdom
Vuosi: 2013
Kesto: 93'
Rooleissa: Sean Gilder, Siobhan Finneran, Lorraine Ashbourne, Steve Evets, Elliott Tittensor, Conner Chapman, Shaun Thomas
Tuottaja: Tracy O'Riordan
Tuotanto: Moonspun Films, BFI Film Fund, FilmFour
Palkinnot: Cannes 2013, Directors' Fortnight, LUX Prize Official Selection Competition

Synopsis

Elokuva on nykyistä 13 – vuotiaasta Arborista ja hänen parhaasta ystävästään Swiftystä. Pojat on erotettu koulusta ja he ovat yhteisössään ulkopuolisia. Pojat tapaavat Kittenin, paikallisen romukauppiaan ja he alkavat keräämään romumetallia miehen hevosen ja kärryjen avulla. Swifty tulee luonnostaan toimeen hevosten kanssa ja Arborilla on bisnesälyä ja sana hallussa, joten pojat muodostavat hyvän tiimin. Mutta Arborin alkaessa matkia Kitteniä hän muuttuu ahneeksi ja riistäväksi. Tämä johtaa traagisiin tapahtumiin, joka muuttaa heidän elämänsä peruuttamattomasti.

THE BROKEN CIRCLE BREAKDOWN

Ohjaaja: Felix van Groeningen
Alkuperämaa: Belgium
Vuosi: 2012
Kesto: 110'
Rooleissa: Veerle Baetens, Johan Heldenbergh, Nell Cattrysse, Geert van Rampelberg, Nils de Caster.
Tuottaja: Dirk Impens
Tuottaja myös: Frans Van Gestel, Arnold Heslenfeld, Laurette Schillings
Tuotanto: Menuet Producties, Topkapi Films
Palkinnot: Berlinale 2013, Panorama Special Audience Award, CPH PIX 2013, LUX Prize 2013 Official Selection Competition, Tribeca Film Festival 2013

Synopsis

The Broken Circle Breakdown – elokuva kertoo Elisen ja Didierin rakkaustarinan. Elise pitää omaa tatuointipuotia, Didier soittaa banjoa bändissä. He rakastuvat ensisilmäyksellä, vaikka ovatkin hyvin erilaisia. Mies puhuu, nainen kuuntelee. Mies on ateisti, mutta kuitenkin naiivin romanttinen. Naisen kaulassa on tatuoitu risti mutta jalat ovat tukevasti maassa. Tyttären Maybellin syntymä täydentää heidän onnensa. Kuusivuotiaana Maybelle sairastuu vakavasti. Didier ja Elise suhtautuvat sairauteen hyvin eri tavoin, mutta tytär ei jätä heille vaihtoehtoja. Heidän on yhdessä taisteltava hänen puolestaan.

MIELE

Ohjaaja: Valeria Golino
Alkuperämaa: Italy, France
Vuosi: 2013
Kesto: 100'
Rooleissa: Jasmine Trinca, Carlo Cecchi, Libero De Rienzo, Vinicio Marchioni, Iaia Forte
Tuottaja: Viola Prestieri, Riccardo Scamarcio, Anne-Dominique Toussaint, Raphael Berdugo
Tuotanto: Buena Onda, Les Films des Tournelles, Rai Cinema, Cité Films
Palkinnot: Cannes 2013, Un Certain Regard, Brussels Film Festival 2013, LUX Prize Official Selection Competition, Globi d'Oro 2013, Paras tulokas, Paras näyttelijä (Jasmine Trinca)

Synopsis

Irene elää yksinäistä ja eristäytyneitä elämää. Hänen salainen työnsä on auttaa parantumattomasti sairaita ihmisiä kuolemaan arvokkaasti antamalla heille lääkettä. Eräänä päivänä hän on toimittamassa uudelle "asiakkaalle" kuolettavan annoksen, mutta huomaa että mies onkin täysin terve. Irene päättää, että hän ei olisi vastuussa miehen itsemurhasta. Tästä alkaen Irene ja Grimaldi kietoutuvat tahtomattaan toisiinsa ja epätavalliseen suhteeseen, joka muuttaa Irenen koko loppuelämän.

KOSKA elokuva liikuttaa tunteita. Koska kulttuuri avaa näkökulmia.

KOSKA elokuva ja kulttuuri auttavat meitä näkemään, mikä meille on yhteistä ja mikä meitä erottaa.

KOSKA Euroopan kansat ovat moninaisuudessaan yhtenäisiä ja EU on yhteinen tilamme.

Euroopan parlamentin järjestämän toisen LUX FILM DAYS tapahtuman ohjelmassa ovat Valeria Golinon **MIELE**, Felix van Groeningenin **THE BROKEN CIRCLE BREAKDOWN** ja Clio Barnardin **THE SELFISH GIANT**.

Yhdessä nämä kolme merkittävää elokuvaa ilmentävät eurooppalaisen elokuvan rikkautta, syvyyttä ja kauneutta. Kussakin elokuvassa käsitellään yhteiskunnallisia kysymyksiä realismin tai mielikuvituksen, kovuuden tai herkkyyden keinoin.

Kun olet katsonut elokuvat, osoitteessa luxprize.eu voit osallistua keskusteluun siitä, onko oikein helpottaa toisten tuskaa, kun ihmiset eivät voi päättää vapaasti elämästään tai kuolemastaan (MIELE), tai siitä, miten nuoret reagoivat, kun heidät suljetaan yhteiskunnan ja sen laitosten ulkopuolelle (THE SELFISH GIANT), tai siitä, miten traagiset tapahtumat saavat nuoren eurooppalaisen pariskunnan kyseenalaistamaan yhtäkkiä kaikki arvonsa (THE BROKEN CIRCLE BREAKDOWN).

28 EUROOPAN MAATA

BELGIQUE / BELGIË
BRUXELLES / BRUSSEL

БЪЛГАРИЯ
СОФИЯ

ČESKÁ REPUBLIKA
BRNO

DANMARK
KØBENHAVN

DEUTSCHLAND
BERLIN, KÖLN, MÜNCHEN

EESTI
TALLINN

ÉIRE / IRELAND
CORCAIGH / CORK

ΕΛΛΑΔΑ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

ESPAÑA
BARCELONA, GIJÓN,
LANZAROTE, SANTIAGO DE
COMPOSTELA, SEGOVIA,
SEVILLA

FRANCE
ANGOULÊME, MARSEILLE,
STRASBOURG

HRVATSKA
ZAGREB

ITALIA
ROMA, BOLOGNA

ΚΥΠΡΟΣ
ΛΕΥΚΩΣΙΑ

LATVIJA
RĪGA

LIETUVA
VILNIUS, KAUNAS, PANEVĖŽYS

**LUXEMBOURG /
LUXEMBURG**
LUXEMBOURG / LUXEMBURG

MAGYARORSZÁG
BUDAPEST

MALTA
VALLETTA

NEDERLAND
LEIDEN

ÖSTERREICH
WIEN

POLSKA
WARSAWA, WROCŁAW

PORTUGAL
LISBOA

ROMÂNIA
BUCUREȘTI

SLOVENIJA
LJUBLJANA

SLOVENSKO
BRATISLAVA

SUOMI / FINLAND
HELSINKI / HELSINGFORS

SVERIGE
STOCKHOLM

UNITED KINGDOM
LONDON, BELFAST, GLASGOW

KATSELE,
KESKUSTELE
JA ÄÄNESTÄ

@luxprize
#luxprize

WWW.LUXPRIZE.EU

LYHYT KUVAAUS ELOKUVASTA

The Selfish Giant on vapaa sovellus Oscar Wilden sadusta. Elokuvasa kaksi nykykuorta elää Englannissa köyhyydessä ja kurjuudessa. Arbor kärsii epämääräisestä vaivasta: hän on aina liikkeessä ja vastustaa kaikenlaisia auktoriteetteja. Hänet on myös erotettu koulusta. Hänen ystävänsä Swiftykin on erotettu koulusta muutaman päivän ajaksi rangaistuksena tappelemisesta. Omillaan olevat pojat huomaavat voivansa ansaita rahaa myymällä romumetallia Kitten-nimiselle romukauppiaille. Siinä missä Arboria houkuttelee etupäässä hyötyminen, Swifty haluaisi puolestaan lähestyä Kittenin hevosia, erityisesti vetojuhtaa ja uljasta ravuria.

TÄYDELLINEN YSTÄVYYS?

Näitä kahta samanikäistä poikaa yhdistävät hyvin vahvat siteet. He elävät samassa sosiaalisessa ja kulttuurisessa ympäristössä ja ovat molemmat kärsineet vaikeista perheoloista. Swiftyllä on paljon pikkuveljiä ja -siskoja ja hänen vanhempansa elävät suuressa köyhyydessä. Äidillä ei ole varaa sähkölaskuihin, isä joutuu myymään olohuoneen sohvan, ruoka on heikkolaatuista, yksitoikkoista... ja kylmää, koska sähköt on katkaistu. Arbor asuu puolestaan yksinhuoltajaäitinsä kanssa, jolla on vaikeuksia kasvattaa kahta poikaansa. Vanhempi poika käyttää huumeita, on vaikeasti hallittavissa, joutuu toisinaan velkojien väkivallan kohteeksi ja todennäköisesti varastaa Arborille tarkoitettuja lääkkeitä. Pikkuveli, Arbor, sairastaa nimittäin jotakin tautia (hyperaktiivisuutta?) eikä rauhoitu kuin lääkkeiden vaikutuksen alaisena.

Arbor ja Swifty ovat erittäin lojaaleja omiaan kohtaan. Vaikka jokapäiväinen kanssakäyminen on usein raakaa ja väkivaltaista, he kohtaavat vaikeudet yhdessä. Molemmat pojat ovat valmiit antamaan romuraudan myynnistä saamansa rahat perheilleen laskujen tai velkojen maksamiseksi.

Nuoret ovat kuitenkin myös hyvin erilaisia: Arbor on lyhyt blondi, hermostunut ja kuivakka, kun taas Swifty on pitempi, kömpelökö ja rauhallinen. Ensin mainittu johtaa ja toinen seuraa perässä. Heidän suhteessaan merkille pantavia ovat kuitenkin ystävydenosoitukset. Swifty vaikuttaa olevan ainoa, joka pystyy tyyntymään ja rauhoittamaan Arboria kriisihetkinä, kuten elokuvan ensimmäisessä kohtauksessa, joka

päättyy lähikuvaan heidän yhteenliitetystä käsistään. Poikien fyysinen läheisyys on erityisen aitoa, olipa kyse nahistelusta, pelaamisesta ja jopa satunnaisista hellyyden osoituksista.

ETÄÄNTYMINEN

Kaunis ystävyys murenee kuitenkin sitä mukaa kuin poikien suhde Kitteniin muuttuu ja heidän omat luonteensa kehittyvät. Swifty tuntee hevoset ja osaa hoitaa niitä, minkä Kitten panee merkille ja uskoo hänelle entistä enemmän vastuuta antaen hänen hoitaa arvokasta ravuria ja jopa ajohevosta. Swifty on tästä hyvin kiitollinen Kittenille (jokaista "ylennystä" painotetaan innostuneella "Get in" -lausahduksella) ja haluaa luonnollisesti säilyttää hänen luottamuksensa.

Arborilta puuttuu puolestaan täysin Swifтын spontaani ja luonnollinen herkkyyys. Siinä, missä Swifty pystyy rauhoittamaan eläimen ja hallitsemaan sen täysin, Arborin brutaaluisuutta ja impulsiivisuutta johtavat päinvastaiseen vaikutukseen. Tästä seuraa, että Kitten ottaa Swifтын siipiensä suojaan ja ryhtyy hänen uudeksi suojelijakseen ja torjuu Arborin hyvin voimakkaasti.

Hyljeksitty Arbor pettää tällöin Swifтын ja Kittenin. Hän aiheuttaa varsan turhan kuoleman. (Varsan uhraamisen tarkoituksena oli alkuaan tarkastaa, oliko maahan pudonnut sähkölinja jännitteinen, mutta vaikka se ei olisi ollut jännitteinen, Arbor ei olisi pystynyt tarttumaan kaapeliin ilman Swifтын apua.) Näin ollen varsan tappamista voi vain pitää tekona, jonka tarkoituksena on satuttaa hevosista pitävää Swiftyä ja rankaista häntä siitä, että hän on tiettyssä mielessä hyljännyt Arborin – tai jopa pelkkänä kokeiluna tylsistymisen torjumiseksi. Lisäksi Arbor on toistuvasti varastanut Kittenin varastolta suuria määriä kuparia ja päättänyt myydä

ne toiselle romukauppiaille (kuljettamalla niitä Kittenin hevosella ja kärryillä!), mitä Arborin itse teossa yllättävä Swifty pitää myös petoksena, koska Kittenistä on tullut hänelle eräänlainen isäntä. Arbor epäonnistuu kuitenkin yrityksessään, ja Kitten saa tietää asiasta. Hän uhkaa murskata Arborin käden Swifтын katsoessa kauhistuneena sivusta.

HUIPENTUMA JA LOPPURATKAISU

Arborin velan kuittaamiseksi (toinen kauppias on anastanut Arborin varastaman kuparin antamatta hänelle mitään vastikkeeksi) raivostunut Kitten lähettää hänet varastamaan saman määrän kuparia sähkövoimalaitoksen läheltä. Ensin on avattava betonilohkareiden takana oleva luukku, sitten on työnnettävä sisälle ja otettava siellä olevat kaapelit korkeajännitelinjoiden alla välittämättä niiden huolestuttavasta surinasta. Arbor ei onnistu yksin vetojuhdan avulla siirtämään betonilohkareita paikoiltaan ja Swifty tulee apuun, vaikka onkin syvästi loukkaantunut. Hän työntyy aukkoon ja saa kuolettavan sähköiskun. Arbor vie Swifтын ruumiin Kittenin luo, joka ottaa vastoin kaikkia odotuksia vastuun onnettomuudesta.

Tästä alkaa Arborin kiirastuli, koska hän haluaa päästä Swifтын äidin puheille. Hän koputtelee toistuvasti heidän kotinsa ovea mutta joutuu joka kerta torjutuksi. Hän piiloutuu sänkynsä alle, kuten aivan elokuvan alussa; se on turvapaikka, josta vain Swifty sai hänet poistumaan. Lopulta Swifтын äiti tulee hänen luokseen ja Arbor saa odottamansa anteeksiannon, kun ystävänsä äiti sulkee hänet syliinsä.

Elokuva päättyy rauhanomaiseen kohtaukseen, jossa Arbor harjaa hevosta.

Kamera hidastaa kulkuaan ja pysähtyy eläimen katseeseen, joka on jokaisen katsojan vapaasti tulkittavissa. Arborin eläimelle antama hoiva on kuitenkin nähtävissä ainoastaan kunnianosoituksena kuolleelle ystäväille.

KATKERA TOTEAMUS

Elokuvaa voi tulkita tarinana katkenneesta ystävyysuhteesta ja menetyksestä teollisuuden romahtamiseen liittyvää taustaa vasten. Tarinan lopputulema on nimittäin varsin katkera: talouden romahtamisen yksiselitteisiin merkkeihin (poikien vanhempien köyhyys, kykenemättömyys maksaa laskuja, pakko myydä perusirtaimistoa, romumetallin ja muun kierrätystavaran kukoistava kauppa, jonka vuoksi kaikkein huono-osaisimmat joutuvat varastamaan niitä) yhdistyy vaikeammin tulkittavissa olevia merkkejä. Elokuvasa kuvataan esimerkiksi teollisuuslaitteistoja (jäähdystorneja, tehdasrakennuksia) sumussa tai tietynlaisessa valaistuksessa, jolloin niitä ei kaunistella vaan ne näyttävät päinvastoin saavuttaneen elinkaarensa lopun, aivan kuin niillä ei enää olisi juurikaan merkitystä. Eläimien rinnakkaiselo näissä hyvin hienoissa kohtauksissa (hevosia, lampaita) saattaa korostaa tätä tunnetta, kuin luonto ottaisi jälleen oikeutensa itselleen.

Myös taloudellinen kriisi ilmenee sosiaalisten vaikeuksien muodossa: Arborin erottaminen koulusta, joka ilmoittaa olevansa kykenemätön ottamaan vastuuta tästä erilaisesta lapsesta, hänen veljensä elämän tuhoavien huumeiden kauppa ja käyttö, heidän yksinäisen ja sulkeutuneen äitinsä kyvyttömyys kasvattaa vaikeita poikiaan. Kenties tästä ahdingosta seuraa myös viitekehysten ja sääntöjen voimassaolon lakkaamisen tunne. Lapset kiusaavat toisiaan välitunnilla, velkojat uhkaavat vakavasti

Arborin veljeä. Romukauppiaiden maailma on erityisen kova. Kitten anastaa setelin Arborin ja Swifтын palkasta vedoten muka heidän alaikäisyyteensä, hän järjestää vaarallisen ja laittoman hevoskilpailun, hän uhkaa murskata Arborin käden rangaistukseksi varastamisesta ja toinen romukauppias anastaa Arborin kuparin antamatta hänelle mitään vastineeksi. Tässä yhteydessä perinteiset auktoriteetit vaikuttavat perin vaisuilta. Opettaja ei saa kunnioitusta ja jopa poliisit tottelevat Arborin käskyä riisua kengät ennen sisälle astumista. Kyse on siis tuuliajolla olevasta yhteiskunnasta (on syytä muistaa, millaisissa lavasteissa tarina etenee: jalkakäytävät ovat kuoppaisia, kaupat ränsistyneitä ja talot huonossa kunnossa), jossa vahvimman oikeus vaikuttaa vahvistavan asemiaan päivä päivältä ja jossa moraaliset arvot ovat sitäkin tärkeämpiä. Mainittakoon Arborin ja Swifтын välinen ystävyys Arborin petturuudesta huolimatta, heidän lojaaliutensa perheitään kohtaan, Kittenin syllisyyden tunnustaminen ja anteeksianto, jonka Arbor saa Swifтын äidiltä.

Niinpä *The Selfish Giant* -elokuvasa voidaan pitää tarinana tai satuna, joka sijoittuu realistiseen taustayhteyteen (kaapelivarkaudet lisääntyvät monissa Euroopan maissa, romukauppa kukoistaa, metallin hinta on nousussa, työttömyys ja köyhtyminen yleistyvät perheiden keskuudessa monilla Euroopan alueilla), jossa on välttämätöntä puolustaa humanistisia arvoja.

Anne Vervier
Les Grignoux (Liège Brussels)

LISÄPOHDINTAA

- Elokuvan tapahtumapaikkana on Yorkshiressä sijaitseva Bradfordin alue Yhdistyneessä kuningaskunnassa. Voisiko tapahtumapaikkana olla jokin muu Euroopan alue? Miksi? Miksi ei?
- Sähkö on teema, joka toistuu eri tavoin elokuvan aikana: korkeajännitelinjat, varsan ja Swifтын kuolema, Swifтын perheen maksamattomat laskut, kaapelit, jotka ovat mahdollinen tulonlähde romunkerääjille... Millaista pohdintaa olisi mahdollista kehittää kaikkien "sähköisten kytkentöjen" ja niihin liittyvien vertauskuvien (jännite, resistenssi, se, että Arbor on hermostunut kuin "sähköjänis" ja niin edelleen) yhteydessä?
- The Selfish Giant* -elokuvasa on havaittavissa joitakin esteettisiä kannanottoja, kuten erityisesti musiikin puuttuminen mutta myös kohtaukset, joissa kuvataan eläimiä (lampaita, hevosia) rinnakkain teollisuuslaitosten kanssa. Miten näitä kannanottoja voisi tulkita?

